

Dosar nr. 3r-135/22
2-21014893-01-3r-21042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: M.Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V.Negru, E.Palanciuc)

DECIZIE

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând recursul depus de Ministerul Finanțelor,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Total - Champion” împotriva Ministerului Finanțelor, terți Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice cu privire la restituirea sumei achitate în plus pentru licență și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii din 28 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au declarat inadmisibile apelul depus de Ministerul Finanțelor și cererea de alăturare depusă de către Ministerul Finanțelor la cererea de apel a Serviciului Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 01 februarie 2021 Societatea cu Răspundere Limitată „Total - Champion” (în continuare SRL „Total - Champion”), reprezentată de avocatul Roman Stici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, terți Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, prin care a solicitat obligarea Ministerului Finanțelor de a-i restitui suma de 55075,69 de lei, care a fost achitată în plus pentru licența seria XXXXX, valabilitatea căreia a fost prelungită de la 07 octombrie 2016 până la 07 octombrie 2017, ulterior suspendată la data de 22 octombrie 2016 și anulată la data de 06 ianuarie 2017, în temeiul art. 55 alin. (4) din Legea nr.291 din 16 decembrie 2016 cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.3-7).

Prin hotărârea din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani acțiunea a fost admisă și Ministerul Finanțelor a fost obligat să restituie în beneficiul SRL „Total-Campion” suma achitată pentru prelungirea valabilității licenței seria XXXXX, perioada 07 octombrie 2016 – 07 octombrie 2017, proporțional duratei privării de posibilitatea activării conform acesteia din motive neimputabile reclamantului.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 30 iulie 2021, Serviciul Fiscal de Stat a depus apel, iar la data de 23 decembrie 2021 a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 122, 131-134).

La data de 16 august 2021 Ministerul Finanțelor a depus apel împotriva hotărârii din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 123-124).

Iar, la data de 24 ianuarie 2022 Ministerul Finanțelor a depus cerere de alăturare la apelul Serviciului Fiscal de Stat, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d.141-142).

Prin încheierea din 28 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, au fost declarate inadmisibile apelul depus de către Ministerul Finanțelor și cererea de alăturare depusă de către Ministerul Finanțelor la cererea de apel a Serviciului Fiscal de Stat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 22 iulie 2021, emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Societatea cu Răspundere Limitată „Total-Campion” împotriva Ministerului Finanțelor, persoane terțe Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, cu privire la realizarea acțiunii.

La data de 08 aprilie 2022 Ministerul Finanțelor a depus recurs împotriva încheierii din 28 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel, cu remiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea cererii de alăturare a Ministerului Finanțelor la apelul Serviciului Fiscal de Stat (f.d.158-159).

În susținerea recursului recurentul a făcut referire la art.195 Cod administrativ, art. 361 Cod de procedură civilă, și a menționat că, având în vedere că art. 195 din Codul administrativ nr. 116 din 19 iulie 2018 stabilește expres, că se aplică toate prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171, atunci prevederile art.361 din Codul de procedură civilă sunt aplicabile și în cauzele examinate în ordinea contenciosului administrativ.

Totodată, a relevat că, încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2022 a parvenit în cancelaria Ministerului Finanțelor la data de 25 martie 2022.

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la data de 28 februarie 2022, fiind notificată recurentului, prin intermediul oficiului poștal, la data de 25 martie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr. DS8006522025AS, anexat la materialele cauzei (f.d.155).

Astfel, recursul depus de Ministerul Finanțelor, la data de 08 aprilie 2022, este în termen.

La 21 aprilie 2022, în adresa intimă SRL „Total - Champion” și terților Serviciului Fiscal de Stat și Agenției Servicii Publice a fost expediată copia recursului depus de Ministerul Finanțelor, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.161).

Deși, la data de 27 aprilie 2022 intimată SRL „Total - Champion” și terții Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice au recepționat copia recursului depus de Ministerul Finanțelor, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție, anexate la actele cauzei, aceștia nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință la recursul Ministerului Finanțelor (f.d.163-166).

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani acțiunea depusă de SRL „Total - Champion” împotriva Ministerului Finanțelor, terți Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice cu privire la restituirea sumei achitate în plus pentru licență și încasarea cheltuielilor de judecată a fost admisă. Ministerul Finanțelor a fost obligat să restituie în beneficiul SRL „Total-Campion” suma achitată pentru prelungirea valabilității licenței seria XXXXX, perioada 07 octombrie 2016 – 07 octombrie 2017, proporțional duratei privării de posibilitatea activării conform acesteia din motive neimputabile reclamantului.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 30 iulie 2021, Serviciul Fiscal de Stat a depus apel, iar la data de 23 decembrie 2021 a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 122, 131-134).

La data de 16 august 2021 Ministerul Finanțelor a depus apel împotriva hotărârii din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 123-124).

Iar, la data de 24 ianuarie 2022 Ministerul Finanțelor a depus cerere de alăturare la apelul Serviciului Fiscal de Stat, solicitând admiterea apelului, casarea

hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d.141-142).

Prin încheierea din 28 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, au fost declarate inadmisibile apelul depus de către Ministerul Finanțelor și cererea de alăturare depusă de către Ministerul Finanțelor la cererea de apel a Serviciului Fiscal de Stat împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 22 iulie 2021, emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Societatea cu Răspundere Limitată „Total-Campion” împotriva Ministerului Finanțelor, persoane terțe Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, cu privire la realizarea acțiunii.

Pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a relevat că, Ministerul Finanțelor a depus în termen apelul împotriva hotărârii din 22 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, însă a omis termenul de depunere a motivării apelului, care n-a fost depus până în prezent.

Cu referire la cererea de alăturare depusă de către Ministerul Finanțelor la cererea de apel a Serviciului Fiscal de Stat, instanța de apel a menționat că, Codul administrativ nu prevede procedura de alăturare la cererea de apel, ci doar depunerea cererii de apel, chiar și dacă procedura de alăturare la cererea de apel este reglementată de legislația procesual civilă, această instituție nu poate fi aplicată prin derogare și în acțiunile de contencios administrativ.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2).

Articolul 232 din Codul administrativ reglementează expres că apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Actele cauzei denotă că hotărârea motivată din 22 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost notificată recurentului, Ministerului Finanțelor, la data de 03 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, la adresa: cancelaria@mf.gov.md (f.d.114).

Conform portalului național al instanțelor de judecată, hotărârea motivată din data de 22 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost plasată pe site-ul oficial al instanțelor judecătorești www.instante.justice.md, la data de 03 decembrie 2021.

Astfel, termenul de prezentare a motivării apelului, în baza art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, care este de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, a început să curgă de la data de 04 decembrie 2021 și a expirat la data de 02 ianuarie 2022, zi de duminică, însă având în vedere regula calculării termenelor de procedură

stabilit la art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă, ultima zi de prezentare a motivării recursului a fost 03 ianuarie 2022, zi de luni.

La caz, de către Ministerul Finanțelor nu a fost depusă motivarea apelului în termenul prevăzut de lege.

Conform art. 237 alin.(1) din Codul administrativ, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului în termenul prevăzut de lege.

Conform art.65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Instanța de recurs reiterează că termenul de depunere a apelului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice, ce ar confirma imposibilitatea depunerii apelului în termen.

Astfel, până la ședința de judecată stabilită pentru data de 28 februarie 2022, recurentul Ministerul Finanțelor nu a depus motivarea apelului.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Contrar acestor prevederi legale, recurentul Ministerul Finanțelor nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

Prin prisma art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Conform art. 97 alin. (1) și alin. (3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată. Iar, în corespundere cu art. 18 din Legea nr. 284-XV din 22 iulie 2004, privind comerțul electronic, comunicarea electronică după puterea juridică și puterea doveditoare se echivalează cu informația în formă scrisă. În cazul în care legea prevede ca informația să fie prezentată în scris, această cerință se consideră executabilă prin comunicarea electronică, cu condiția că informația ce se conține în ea este accesibilă pentru utilizare repetată. Comunicarea electronică nu poate fi lipsită de putere juridică sau de putere doveditoare numai din motivul că este întocmită în formă electronică. Responsabilitatea pentru conținutul comunicării electronice o poartă persoana care a întocmit comunicarea electronică, dacă contractul sau legea nu prevede altfel.

Modul de acces la informația ce se conține în comunicarea electronică și de protecție a acesteia se stabilește prin lege.

Articolul 21 alin.(1) aceeași Lege, prevede că comunicarea electronică se consideră comunicare a alcătuitorului, dacă a fost expediată nemijlocit de alcătuitor; de persoana autorizată să acționeze în numele alcătuitorului comunicării electronice, inclusiv de 7 intermediarul în comerțul electronic; prin sistemul informațional al alcătuitorului sau, în numele lui, printr-un sistem ce funcționează în regim automat.

Conform extrasului din poșta electronică a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, recurentului Ministerului Finanțelor i-a fost expediată copia hotărârii motivate din 22 iulie 2021 la adresa: cancelaria@mf.gov.md (f.d.114).

Adresa respectivă a fost indicată de însăși recurentul Ministerul Finanțelor în cererea privind ridicarea excepției de tardivitate/referință (f.d.66), dar și în cererea de apel (f.d.122-123).

Mai mult, adresa respectivă este indicată și pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova.

În cererea de recurs depusă împotriva încheieri din 28 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, recurentul Ministerul Finanțelor nu a invocat niciun argument, care ar confirma din care motive nu a depus în termen motivarea apelului împotriva hotărârii din 22 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La caz, recurentul Ministerul Finanțelor nu a depus la instanța de apel motivarea apelului în interiorul termenului legal de 30 de zile de la notificare, termen imperativ prevăzut de lege.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Tot aici, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora, și în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În asemenea circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de Ministerul Finanțelor.

Cu referire la cererea de alăturare depusă de către Ministerul Finanțelor la cererea de apel a Serviciului Fiscal de Stat, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că în conformitate cu art. 232 Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată, care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată, care a emis hotărârea contestată, transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Sub acest aspect, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibilă cererea depusă de către Ministerul Finanțelor de alăturare la cererea de apel a Serviciului Fiscal de Stat. Or, Codul administrativ nu prevede procedura de alăturare la cererea de apel, ci doar depunerea cererii de apel.

În temeiul art. 205 alin. (5) din Codul administrativ, care face parte din cap. II din cartea a treia, orice terț atras în proces poate înainta atât cereri procesuale, cât și cereri de alăturare la cererea reclamantului sau pârâtului cu privire la fondul cauzei. Terțul atras în proces poate depune o cerere proprie cu privire la fondul cauzei doar în cazurile prevăzute la alin.(2), însă această normă de drept procedural, în speță, nu poate constitui drept temei pentru admiterea recursului, casarea încheierii recurate și restituirea cauzei în instanța de apel, or, alăturarea poate avea loc numai la cererea reclamantului cu privire la fondul cauzei.

Conform art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La caz, însă, din dispozițiile cap. III din cartea a treia intitulat „Procedura în apel” rezultă dreptul și posibilitatea părților doar de a depune apel împotriva hotărârii primei instanțe și nicidecum dreptul de a depune cerere de alăturare la apel.

Respectiv, ținând cont de faptul că cap. III din cartea a treia nu instituie remediul cererii de alăturare la apel, instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibilă cererea de alăturare depusă de către Ministerul Finanțelor la cererea de apel a Serviciului Fiscal de Stat.

Subsidiar, întru răsturnarea soluției nu pot fi reținute alegațiile recurentului referitor la faptul că procedura de alăturare la cererea de apel este reglementată de legislația procesual civilă, întrucât această instituție nu poate fi aplicată prin derogare și în acțiunile de contencios administrativ, având în vedere că legislația administrativă este unicul cadru juridic, care reglementează procedura de examinare a acțiunilor în contenciosul administrativ și reglementează căile de atac.

În consecință, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că neînțelegerea de către recurent a textului de lege

expus în Codul administrativ, nu exonerează pe ultimul de sancțiunea procedurală aplicată, în speță, de către instanța de apel.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului Ministerului Finanțelor, cât și ale intimatei Societății cu Răspundere Limitată „Total - Champion”, dar și ale terților Serviciului Fiscal de Stat și Agenției Servicii Publice, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către recurentul Ministerul Finanțelor a efectelor legale.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurentul Ministerul Finanțelor sunt neîntemeiate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Ministerul Finanțelor și se menține încheierea din 28 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecători

Nicolae Craiu

Nina Vascan